

OSLO TINGRETT

DOM

Avsagt: 13.06.2013 i Oslo tingrett,

Saksnr.: 12-203873TVI-OTIR/05

Dommer: Dommerfullmektig Eirik Namli

Saken gjelder: Krav om bortfall av låneavtale og krav om tilbakebetaling av innbetalt beløp på låneavtale

---

John Bilek
Jan Schibbye Hervig

Advokat Ingvild Onshuus Kågen
Advokat Ingvild Onshuus Kågen

mot

Bank 1 Oslo Akershus AS

Advokatfullmektig Marianne Uppman,
Advokat Henning Bjørnstad

DOM

Saken gjelder gyldigheten av inngåtte låneavtaler.

Kort om saken

John Bilek og Jan Hervig (heretter benevnt Bilek og Hervig) eide aksjemajoriteten i selskapet Orion Forlag AS. I tillegg til å være aksjonærer, var de begge sentrale i ledelsen og den daglige driften av selskapet. Selskapets bankforbindelse var Bank 1 Oslo Akershus AS (heretter omtalt som banken).

Orion hadde sin alt vesentlig omsetning i månedene om høsten frem mot jul. Dette medførte at det tidvis var utfordringer med likviditeten i selskapet, noe som også var tilfelle høsten 2007. Likviditetssituasjonen var da så anstrengt at selskapet ikke hadde midler til å dekke merverdiavgiften på et større parti bøker som befant seg på tollager. For selskapet var det avgjørende å få distribuert bøkene ut til bokhandlene, slik at et større tilgodehavende hos Forlagssentralen ville bli utbetalt. Orion søkte derfor banken om et kortsiktig lån.

På dette tidspunktet hadde Orion låneforpliktelser til banken på til sammen 4 959 000 kroner fordelt på kassekreditt, gjeldsbrevlån og en garanti. Banken hadde foruten panteheftelser, sikkerhet i form av kausjonserklæringer fra Bilek og Hervig hver på 1 770 000 kroner.

Orions søknad om en midlertidig forhøyelse av kassekreditten ble avslått av banken 18. september 2007. I dagene som fulgte var det kontakt mellom banken og Orion med sikte på å finne en løsning, og 27. september 2007 ble det klart at Bilek og Hervig fikk innvilget hvert sitt personlige lån på 375 000 kroner. Lånene skulle ha en løpetid på 45 dager, sikres med pant i deres privatboliger og midlene skulle benyttes til å yte lån videre til Orion. Med en slik tilførsel av midler kunne Orion få frigitt bøkene som sto på tollageret.

Den 28. september 2007 ble det avholdt et møte i banken for signering av lånedokumentene. Banken presenterte da som vilkår for å yte lån til Bilek og Hervig, at Orion skulle foreta en ekstraordinær nedbetaling av selskapets gjeldsbrevlån med 750 000 kroner. Dette skulle skje innen 15. desember samme år. Løpetiden på lånene Bilek og Hervig skulle ta opp, ble satt til to år, og det ble avtalt at lånebeløpene skulle utbetales direkte fra banken til Orion. I følge tilbudsbrevene skulle banken nedskrive Bileks og Hervigs kausjonsansvar med tilsvarende beløp som lånene som ble tatt opp.

Lånene ble utbetalt til Orion 1. og 2. oktober 2007. Samtidig ble det inngått låneavtaler mellom Bilek og Hervig på den ene siden og Orion på den andre. Løpetiden på dette lånet skulle være tre måneder.

To dager senere, den 4. oktober 2007, skrev Bilek en e-post til banken der han reagerte på de vilkårene bankene hadde satt. I e-posten fremhevet han at det lånearrangementet som ble etablert, i realiteten betød at 750 000 kroner av bankens tidligere låneengasjement ble flyttet over på han og Hervig personlig. Senere samme år ble det avholdt et møte mellom saksøkerne og banken hvor bl.a. dette var tema, men banken ville ikke endre de tidligere fastsatte betingelsene.

Som en følge av den tilførte likviditeten, fikk Orion frigitt og levert de bøkene de hadde forpliktet seg til, og fikk utbetalt 7 900 000 kroner fra Forlagssentralen i midten av november. Den ekstraordinære nedbetalingen til banken på 750 000 kroner ble gjennomført som avtalt 15. desember 2007. Lånene til Bilek og Hervig ble imidlertid ikke betalt ved avtalt forfall i januar 2008.

Utover i 2008 ble det igangsatt en prosess for å få inn en ny eier i Orion. Resultatet ble at selskapet Media Bergen AS kjøpte majoriteten av aksjene i selskapet. Som en del av avtalen forpliktet både Bilek og Hervig og den nye eieren seg til å yte nye lån til Orion. Etter bankens pantesikkerheter, fikk Bilek og Hervigs lån andreprioritet, mens den nye eierens lån fikk tredjeprioritet. Lånet Bilek og Hervig ytet Orion i 2007, ble nå pantesikret med fjerdeprioritet.

I 2009 solgte Hervig sin bolig, og ved oppgjøret etter salget ble lånet til banken i sin helhet innfridd av megler.

I januar 2010 gikk Orion konkurs. Det var midler i boet til å dekke krav sikret til og med tredjeprioritets pant. Bilek og Hervigs lån til Orion i 2007 fikk dermed ingen dekning.

I 2011 søkte Bilek og Hervig første gang advokatbistand i forbindelse med låneavtalen fra 2007. Banken ble tilskrevet med orientering om at saksøkerne ikke anså seg bundet av låneavtalen. Det ble også fremmet en klage til Finansklagenemnda, men denne ble avvist ved brev av 12. juni 2012.

Mot slutten av juli 2012 tok Bilek og Hervig på nytt initiativ til å komme til en minnelig ordning med banken. Da dette ikke ført frem, ble stevning for Oslo tingrett tatt ut 13. desember 2012. Banken har inngitt tilsvar 18. januar 2013.

Oslo tingrett avholdt hovedforhandling i saken 29. og 30. mai 2013. Foruten partsforklaringer ble det avhørt fire vitner og gjennomgått dokumentbevis slik det fremgår av rettsboken.

Saksøkerens påstandsgrunnlag

I forkant av at den aktuelle låneavtalen ble inngått, var banken kjent med at saksøkerne ønsket å oppta hvert sitt kortsiktige lån og hva lånene skulle benyttes til. Videre var banken kjent med at Orion hadde et større utestående beløp hos Forlagssentralen. Orion ville derfor raskt kunne betale tilbake til Bilek og Hervig, som på sin side igjen ville kunne gjøre opp sine forpliktelser overfor banken.

Da låneavtalene med banken skulle undertegnes 28. september 2007, fremsatte banken en ny betingelse ved at lån til Bilek og Hervig som privatpersoner, forutsatte at Orion forpliktet seg til en ekstraordinær nedbetaling av sitt lån til banken. Denne nedbetalingen skulle være på et tilsvarende beløp som det Bilek og Hervig til sammen skulle låne. Forutsetningen ble ikke gjort kjent for Bilek og Hervig før møtet til tross for at banken må ha bestemt seg for dette vilkåret på et tidligere tidspunkt.

Banken valgte ved undertegnelsen av lånedokumentene å gi Bilek og Hervig rettigheter som forbrukere. Allikevel anså ikke banken det som nødvendig å orientere Bilek og Hervig om samtlige forutsetninger for lånet før møtet fant sted i banken. De ble ved denne fremgangsmåten fratatt muligheten til å vurdere de nærmere konsekvensene av låneopptakene. Hadde Bilek og Hervig skjønt betydningen av samtlige forutsetninger fra bankens side, ville de ikke tatt opp lånene, men hadde vurdert andre alternativer. Dette viser deres etterfølgende opptreden.

Banken utnyttet således det faktum at Orion hadde en alvorlig likviditetsutfordring, og at det hastet med å tilføre nye midler, til å redusere sitt eget engasjement. Banken skjønte også at dersom Orion skulle nedbetale ekstraordinært et beløp på 750 000 kroner, ville ikke selskapet samtidig kunne betale tilbake lånet til Bilek og Hervig.

Realiteten i bankens disposisjon var at de flyttet en del av sitt låneengasjement fra Orion og over på Bilek og Hervig personlig. Banken benyttet en fremgangsmåte der saksøkerne ikke ble gitt mulighet til å forstå eller vurdere grundig hva realitetene i avtalen var. Låneavtalene må på denne bakgrunn anses ugyldige fordi det vil stride mot redelighet og god tro å gjøre dem gjeldende, jf. avtaleloven § 33. Subsidiært må avtalene settes til side etter avtaleloven § 36 siden det vil være urimelige å gjøre de gjeldende etter sin ordlyd.

Banken har ved sin opptreden påført Bilek og Hervig et økonomisk tap ved at Orion ble satt i en posisjon hvor selskapet ikke kunne betale tilbake lånet fra aksjonærene.

Saksøkerens påstand

1. Jan Hervig frifinnes fra gjeldsansvaret på kr 375 000,-.

2. Bank 1 Oslo Akershus AS dømmes til å betale tilbake kr 375 000,- med tillegg av den alminnelige forsinkelsesrente etter forsinkelsesrenteloven § 3 første ledd fra 14. desember 2009 til betaling finner sted til Jan Hervig.
3. John Bilek frifinnes fra gjeldsansvaret på kr. 375 000,-.
4. Bank 1 Oslo Akershus AS dømmes til å slette pant i gnr. 90 bnr, 47 i Rygge kommune tilhørende John Bilek.
5. Bank 1 Oslo Akershus AS dømmes til å betale Jan Hervig og John Bilek sakskostnader innen to uker fra dommens forkynnelse.

Saksøktes påstandsgrunnlag

De to låneavtalene som er inngått er gyldige, og kan gjøres gjeldende etter sin ordlyd.

Saksøkerne var kjent med betingelsene for lånet før låneavtalene ble underskrevet, og de hadde tilstrekkelig med kunnskap og forutsetninger til å forstå hva avtalene innebar. Begrunnelsen de når gir for å få kjent avtalene ugyldige, bygger ikke på forhold som de ikke var kjent med da låneavtalene ble inngått. De tok opp lånene vel vitende om hva konsekvensene ville bli, og det er følgelig ikke i strid med redelighet og god tro etter avtaleloven § 33 å gjøre avtalene gjeldende.

De inngåtte avtalene er heller ikke urimelige eller i strid med god forretningsskikk. Låneavtalene har sammenheng med saksøkernes næringsvirksomhet. Avtalen medførte at Orion fikk tilført den nødvendige likviditet til å komme ut av en vanskelig situasjon, og det var således saksøkerne som hadde en interesse i låneopptaket. Frem til nedbetalingen i desember 2007, økte bankens totale låneengasjement. Etter nedbetalingen fra Orion til banken ble saksøkernes kausjonsansvar nedskrevet tilsvarende. Både bankens og saksøkerens samlede eksponering var dermed som før den ekstraordinære nedbetalingen.

Videre har Bilek og Hervig selv valgt å la være å få pantesikret sitt krav mot Orion. Etableringen av en slik sikkerhet ville redusert risikoen i deres låneforhold betydelig. I ettertid har det vist seg at en sikkerhet etter bankens pant, ville ha gitt full dekning ved konkursen i 2010. Det er på denne bakgrunn i ikke noe i selve avtalene som tilsier at disse kan settes til side eller lempes etter avtaleloven § 36.

Dersom resultatet skulle bli at avtalen settes til side som ugyldig, vil en gjenopprettelse av partenes stilling forut for avtalen måtte skje ved erstatning. Saksøkerne har imidlertid ikke lidd noe økonomisk tap tilsvarende lånene de tok opp. Uten en løsning på likviditetsproblemene i september 2007, er det sannsynlig at Orion hadde gått konkurs og at kausjonsansvaret ville bli gjort gjeldende. Videre har saksøkerne ikke overholdt sin

tapsbegrensningsplikt så lenge de ikke sørget for å skaffe seg sikkerhet for lånene de ytet selskapet.

Saksøktes påstand

1. Bank 1 Oslo Akershus frifinnes.
2. John Bilek og Jan Hervig skal in solidum erstatte Bank 1 Oslo og Akershus AS sine kostnader med saken.

Retten vurdering

Retten skal vurdere om de to aktuelle låneavtalene skal settes til side etter avtalelovens § 33 eller § 36. De to låneavtalene er likelydende og behandles samlet.

Etter avtaleloven § 33 kan en inngått avtale settes til side dersom løftemottakeren kjente til omstendigheter som var ukjente for løftegiveren, og det på denne bakgrunn vil være ureddelig å gjøre avtalen gjeldende etter sitt innhold. Overført til denne saken betyr det at for å kunne kjenne låneavtalene ugyldige, må banken, på tidspunktet for avtaleinngåelsen, ha kjent til omstendigheter som var ukjente for Bilek og Hervig. Disse omstendighetene må være av en slik karakter at det vil være ureddelig av banken å kreve oppfyllelse av låneforpliktelsene.

Før retten vurderer nærmere anvendelsen av avtaleloven § 33 i dette tilfellet, vil det bli redegjort for hvilket faktisk forhold retten bygger sin avgjørelse på.

Ut fra bevisføringen legger retten til grunn at Orion ved flere anledninger har hatt likviditetsproblemer. Saksøkerne har vist til at dette ikke er uvanlig i forlagsbransjen, da en stor del av omsetningen skjer i løpet av noen måneder om høsten. Det var derfor ikke første gang Orion var i en vanskelig økonomisk situasjon høsten 2007.

I midten av august 2007 henvendte Bilek seg til banken med forespørsel om et kortsiktig lån på 1 000 000 kroner. Henvendelsen fra Bilek ble håndtert av kunderådgiver Synnøve Hvidsten. Hun forklarte i retten at den økonomiske situasjonen i Orion og historikken i det aktuelle kundeforholdet, tilsa at forespørselen om lån måtte gjennom en ekstra grundig behandling i banken. Saken ble derfor behandlet i bankens kredittkomite, med det resultat at banken konkluderte med at de ikke å kunne tilby ytterligere lån til Orion. Dette ble meddelt Bilek i e-post av 18. september 2007.

I dagene som fulgte var det kontakt mellom Bilek og banken med tanke på å finne frem til en alternativ løsning. Hverken Bilek eller Hvidsten har for retten kunne bekreftet hvem som tok det første initiativet, men etter hvert ble det lansert som en løsning at Bilek og Hervig skulle ta opp et personlig lån for deretter å låne midlene videre til Orion. På denne

måten ville Orion få tilstrekkelig likviditet til å få frigjort bøkene fra tollageret slik at det utestående beløpet hos Forlagssentralen kunne utbetales selskapet.

Det er enighet mellom partene om at lånevilkåret knyttet til den ekstraordinære nedbetalingen fra Orion først ble presentert for Bilek og Hervig i møtet hos banken 28. september. Det fremgår ikke av den skriftlige dokumentasjonen når dette vilkåret ble bestemt fra bankens side, og Synne Hvidsten kunne heller ikke huske detaljer rundt dette i sin partsforklaring for retten.

Ut fra hvordan saken er opplyst, ble det klart den 25. september at Bilek og Hervig fikk innvilget hvert sitt personlige lån. Det ble samtidig signalisert fra banken at samtlige vilkår ville bli klare etter hvert. Tilbudsbrevene til Bilek og Hervig er datert 27. september, men ble etter det opplyste ikke sendt ut fordi signeringsmøtet skulle avholdes allerede dagen etter.

Det er på det rene at vilkåret om ekstraordinær betaling ble bestemt en gang mellom 25. og 28. september. Selv om det ikke sies noe om dette i tilbudsbrevene av 27. september, anser retten det som sannsynlig at dette vilkåret var klart i hvert fall på dette tidspunktet. Siden dette var et sentralt vilkår for banken, mener retten at det er lite trolig at dette ble bestemt etter at man hadde kommet så langt at man konkretiserte lånetilsagnene i form av tilbudsbrev. Retten legger derfor til grunn at det var klart dagen før signeringsmøtet, dvs. den 27. september, at banken bare ville yte lån til saksøkerne dersom Orion forpliktet seg til en ekstraordinær nedbetaling.

Fra bankens side er det fremhevet at det ikke var tid til å sende ut noe skriftlig dokumentasjon til Bilek og Hervig i forkant av signeringsmøtet. Etter rettens oppfatning var imidlertid vilkåret om nedbetaling fra Orion av en slik karakter at det hadde vært naturlig å orientere saksøkerne om dette før møtet fant sted. Retten har lagt til grunn at vilkåret ble bestemt i banken i hvert fall dagen før møtet ble avholdt, og det ville da vært tid til å orientere Bilek og Hervig f.eks. per telefon eller e-post. En slik fremgangsmåte ville etter rettens vurdering vært mer ryddig enn å vente til selve møtet fant sted.

Dette momentet kan imidlertid ikke i seg selv gjøre låneavtalene ugyldige etter avtalelovens § 33. For at det skal bli resultatet, mener retten for det første at banken må ha visst at det særskilte vilkåret om nedbetaling ville bety at Orion ikke ville kunne betale tilbake lånet til Bilek og Hervig. For det andre er det en forutsetning at Bilek og Hervig på sin side ikke kan ha skjønt at dette ville bli konsekvensen da de undertegnet avtalene. Retten er av den oppfatningen at ingen av disse forutsetningene er oppfylt.

For det første mener retten at det er klart at banken ikke har hatt mer kunnskap om situasjonen i Orion, enn det Bilek og Hervig selv har hatt. Bankens visste at likviditeten var anstrengt, slik tilfellet hadde vært ved flere tidligere anledninger, men retten kan ikke se at

det er holdepunkter for å slå fast at banken må ha skjønt at de vilkårene de stilte ville bety at Bilek og Hervig ikke ville få oppfyllelse. Det er ikke dokumentert at banken satt på en slik oversikt over den løpende økonomiske situasjon i Orion at man visste at oppfyllelse ikke ville skje. Dette gjelder selv om man legger til grunn at banken fulgte opp Orion tettere enn andre bedriftskunder. I så måte kan det vises til at Orion ikke fikk utbetalt 5 000 000 kroner fra Forlagssentralen i november 2007 slik selskapet regnet med, men 7 900 000 kroner. Det vil si 2 900 000 kroner mer enn det ledelsen i Orion selv hadde anslått. Historikken i kundeforholdet hadde også vist at Orion ved flere anledninger hadde foretatt ekstraordinære innbetalinger på låneforpliktelsene mot slutten av året.

Bilek og Hervig kjente åpenbart til Orions manglende likviditet, og de var nærmest til å vite hva selskapet hadde utestående hos Forlagssentralen. De var således vesentlig nærmere til å kunne vurdere og til å forstå hvilke forpliktelser Orion eventuelt kunne ta på seg, enn det banken var. Retten mener at det ikke er grunnlag for å fastslå at banken skulle kunne se at Orion ikke ville være i stand til å betale Bilek og Hervig tilbake, når saksøkeren eventuelt ikke kunne se dette selv.

Videre mener retten at Bilek og Hervig må ha skjønt før undertegnelsen av låneavtalene hva bankens vilkår innebar. Bilek fortalt under sin partsforklaring at han ble overrasket over de nye vilkårene som ble presentert og at han reagerte på disse. I e-post til banken av 4. oktober 2007 skriver han:

"På signeringsmøtet hvor alle lånedokumentene skulle undertegnes ble vi etter hvert klar over at rammen for lånet ble endret fra bankens side og utformet en del annerledes enn opprinnelig oppgitt til oss, og annerledes enn det vi søkte om.

[...]

Vi utrykte under møtet at vi ikke synes særlig om disse for oss helt nye betingelsene for lånet, men at vi ikke hadde noe annet valg der og da enn å skrive under lånedokumentene."

Denne reaksjonen mener retten underbygger at han forsto hva vilkårene gikk ut på. Vilkaaret kan i seg selv ikke karakteriseres som særlig komplisert eller vanskelig å skjønne betydningen av. I denne forbindelse må det også sees hen til at begge saksøkerne var sentrale i ledelsen av firmaet, og hadde vært det i flere år. De hadde håndtert Orions forhold til banken så lenge kundeforholdet hadde eksistert, og det var også de som var i dialog med banken da likviditetsproblemene oppsto høsten 2007. At banken valgte å benytte forbrukerdokumenter ved undertegnelsen av låneforpliktelsene, kan i denne sammenhengen ikke være avgjørende.

Orion hadde på dette tidspunktet en styreleder som jobbet i bank. Det faktum at det ikke ble funnet nødvendig at han deltok i den direkte kontakten med banken, underbygger etter rettens oppfatning at Bilek og Hervig hadde erfaring og kunnskap nok til å ivareta selskapets interesser også når det gjaldt økonomi.

Videre mener retten at det ikke kan legges til grunn at Bilek og Hervig ikke hadde noe annet valg enn å signere lånedokumentene og derigjennom akseptere samtlige lånevilkår. De hadde muligheten til å be om mer tid, noe som hadde vært naturlig dersom man var usikker på hva lånevilkårene ville innebære i praksis. Særlig ville dette vært naturlig så lenge styreleder var profesjonell innen bankvirksomhet. At det var tid til å foreta slike overveielser, underbygges av saksøkernes forklaring i retten om at det ikke var noen akutt konkursfare i Orion på det aktuelle tidspunktet. De har videre forklart at dersom de ikke hadde inngått de aktuelle låneavtalene, ville de hatt tid til å vurdere å ta opp lån i en annen bank eller privat.

På denne bakgrunn mener retten det ikke er holdepunkter for å slå fast at banken ved avtaleinngåelsen kjent til omstendigheter som var ukjente for Bilek og Hervig. Det er følgelig heller ikke grunnlag for å kjenne låneavtalene ugyldige etter avtaleloven § 33.

Etter avtaleloven § 36 kan en avtale helt eller delvis settes til side dersom det vil være *"urimelig eller i strid med god forretningsskikk å gjøre den gjeldende"*. Ved denne vurderingen kan det bl.a. legges vekt på avtalens innhold, forhold ved avtaleinngåelsen eller senere inntrådte forhold.

Retten finner det klart at avtaleloven § 36 ikke kommer til anvendelse ut fra en betraktning om at det foreligger mangler ved låneavtalenes tilblivelse. Vurderingen blir her sammenfallende med drøftelsen av om avtaleloven § 33 kommer til anvendelse, og retten viser således til det som fremgår over.

Retten kan heller ikke se at det er grunnlag for å sette låneavtalene til side fordi det vil være urimelig å gjøre de gjeldende etter sitt innhold. Retten har lagt til grunn at Bilek og Hervig forsto konsekvensene av de avtalene de inngikk. Avtalene innebar at en del av bankens låneengasjement ble flyttet fra Orion og over på Bilek og Hervig personlig. Samtidig ble deres kausjonsforpliktelser redusert tilsvarende. Riktignok har banken med dette fått direkte sikkerhet i saksøkernes privatboliger, noe som for dette beløpets del kan fremstå som en noe bedre sikkerhet enn å måtte gjøre en tilsvarende kausjonsforpliktelse gjeldende, men de samlede forpliktelsene har ikke økt. At banken vil redusere risikoen i et låneengasjement er helt legitimt, og retten finner det klart at denne endringen ikke kvalifiserer for å anse avtalenes innhold for å være urimelig etter avtaleloven § 36.

Det må i denne sammenhengen også vektlegges at låneavtalene medførte at Orion fikk tilført den nødvendige likviditet til å drive videre. Hvor reell konkursfaren var i Orion i

september 2007, mener retten det ikke er nødvendig å ta endelig stilling til, men det konstateres at selskapet ikke hadde midler til å få bøkene ut fra tollageret og at det heller ikke var betalt lønn til ansatte den aktuelle måneden. Låneavtalene som ble inngått var således både i Orions, Bileks og Hervigs interesse.

Etter rettens vurdering er det heller ikke noen senere inntrådte forhold som skulle tilsi at låneavtalene kan settes til side. Tvert i mot mener retten at den etterfølgende opptredenen til Bilek og Hervig viser at det vanskelig kan konstateres å foreligge urimelighet i det avtaleforholdet som ble etablert.

Bilek og Hervig valgte selv å la være å kreve sikkerhet da låneavtalen med Orion ble inngått 2. oktober 2007. Heller ikke da det ble klart at lånene ikke ville bli betalt tilbake ved forfall, valgt saksøkerne å stille krav om sikkerhet. Retten kan ikke forstå dette annerledes enn at både Bilek og Hervig mente at dette ikke var nødvendig. For øvrig har historikken vist at om en slik pantesikkerhet hadde blitt etablert, med prioritet etter bankens pant, ville saksøkerne fått full dekning for sine krav ved konkursen i 2010. Sikkerheten kom først på plass sommeren 2008, og da med fjerdeprioritet. Dette er imidlertid en omstendighet som Bilek og Hervig fullt ut selv må bære risikoen ved.

Oppsummert mener retten at det ikke foreligger noe verken ved tilblivelsen, avtalens innhold eller etterfølgende forhold som tilsier at det er grunnlag for å sette avtalen til side etter avtaleloven § 36.

Banken blir etter dette å frifinne.

Sakskostnader

Saksøkte har vunnet saken og har etter tvisteloven § 20-2 første ledd krav på full erstatning for sine sakskostnader. Det foreligger etter rettens skjønn ikke tungtveiende grunner for å gjøre unntak fra hovedregelen, jf. tvisteloven § 20-2 tredje ledd.

Advokat Bjørnstad har lagt frem en sakskostnadsoppgave på totalt 70 500 kroner. Det skal etter det opplyste ikke regnes merverdiavgift av beløpet.

I tråd med proporsjonalitetsbegrensing i tvisteloven § 20-5 første ledd annet punktum er det kun nødvendige og rimelige kostnader som skal erstattes. Etter rettens vurdering er advokat Bjørnstads oppgave innenfor det som må påregnes i en slik sak. Erstatning for sakskostnader settes derfor til 70 500 kroner. Oppfyllelsesfristen er to uker fra forkynnelse av dommen.

DOMSSLUTNING

1. Bank 1 Oslo Akershus AS frifinnes.
2. John Bilek og Jan Hervig dømmes i solidarisk ansvar å betale erstatning for sakskostnader til Bank 1 Oslo Akershus AS med 70 500 – syttitusenfemhundre – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelse av dommen.

Retten hevet

Eirik Namli

Rettledning om ankeadgangen i sivile saker vedlegges.

Rettledning om ankeadgangen i sivile saker

Reglene i tvisteloven kapitler 29 og 30 om anke til lagmannsretten og Høyesterett regulerer den adgangen partene har til å få avgjørelser overprøvd av høyere domstol. Tvisteloven har noe ulike regler for anke over dommer, anke over kjennelser og anke over beslutninger.

Ankefristen er én måned fra den dagen avgjørelsen ble forkynt eller meddelt, hvis ikke noe annet er uttrykkelig bestemt av retten.

Den som anker må betale behandlingsgebyr. Den domstolen som har avsagt avgjørelsen kan gi nærmere opplysning om størrelsen på gebyret og hvordan det skal betales.

Anke til lagmannsretten over dom i tingretten

Lagmannsretten er ankeinstans for tingrettens avgjørelser. En dom fra tingretten kan ankes på grunn av feil i bedømmelsen av faktiske forhold, rettsanvendelsen, eller den saksbehandlingen som ligger til grunn for avgjørelsen.

Tvisteloven oppstiller visse begrensninger i ankeadgangen. Anke over dom i sak om formuesverdi tas ikke under behandling uten samtykke fra lagmannsretten hvis verdien av ankegjensstanden er under 125 000 kroner. Ved vurderingen av om samtykke skal gis skal det blant annet tas hensyn til sakens karakter, partenes behov for overprøving, og om det synes å være svakheter ved den avgjørelsen som er anket eller ved behandlingen av saken.

I tillegg kan anke – uavhengig av verdien av ankegjensstanden – nektes fremmet når lagmannsretten finner det klart at anken ikke vil føre fram. Slik nekting kan begrenses til enkelte krav eller enkelte ankegrunner.

Anke framsettes ved skriftlig ankeerklæring til den tingretten som har avsagt avgjørelsen. Selvprosederende parter kan inngi anke muntlig ved personlig oppmøte i tingretten. Retten kan tillate at også prosessfullmektiger som ikke er advokater inngir muntlig anke.

I ankeerklæringen skal det særlig påpekes hva som bestrides i den avgjørelsen som ankes, og hva som i tilfelle er ny faktisk eller rettslig begrunnelse eller nye bevis.

Ankeerklæringen skal angi:

- ankeinstansen
- navn og adresse på parter, stedfortredere og prosessfullmektiger
- hvilken avgjørelse som ankes
- om anken gjelder hele avgjørelsen eller bare deler av den
- det krav ankesaken gjelder, og en påstand som angir det resultatet den ankende parten krever
- de feilene som gjøres gjeldende ved den avgjørelsen som ankes
- den faktiske og rettslige begrunnelse for at det foreligger feil
- de bevisene som vil bli ført
- grunnlaget for at retten kan behandle anken dersom det har vært tvil om det
- den ankende parts syn på den videre behandlingen av anken

Anke over dom avgjøres normalt ved dom etter muntlig forhandling i lagmannsretten. Ankebehandlingen skal konsentreres om de delene av tingrettens avgjørelse som er omtvistet og tvilsomme når saken står for lagmannsretten.

Anke til lagmannsretten over kjennelser og beslutninger i tingretten

Som hovedregel kan en *kjennelse* ankes på grunn av feil i bevisbedømmelsen, rettsanvendelsen eller saksbehandlingen. Men dersom kjennelsen gjelder en saksbehandlingsavgjørelse som etter loven skal treffes etter et skjønn over hensiktsmessig og forsvarlig behandling, kan avgjørelsen for den skjønnsmessige avveiningen bare angripes på det grunnlaget at avgjørelsen er uforsvarlig eller klart urimelig.

En *beslutning* kan bare ankes på det grunnlaget at retten har bygd på en uriktig generell lovforståelse av hvilke avgjørelser retten kan treffe etter den anvendte bestemmelsen, eller på at avgjørelsen er åpenbart uforsvarlig eller urimelig.

Kravene til innholdet i ankeerklæringen er som hovedregel som for anke over dommer.

Etter at tingretten har avgjort saken ved dom, kan tingrettens avgjørelser over saksbehandlingen ikke ankes særskilt. I et slikt tilfelle kan dommen isteden ankes på grunnlag av feil i saksbehandlingen.

Anke over kjennelser og beslutninger settes fram for den tingretten som har avsagt avgjørelsen. Anke over kjennelser og beslutninger avgjøres normalt ved kjennelse etter ren skriftlig behandling i lagmannsretten.

Anke til Høyesterett

Høyesterett er ankeinstans for lagmannsrettens avgjørelser.

Anke til Høyesterett over *dommer* krever alltid samtykke fra Høyesteretts ankeutvalg. Slikt samtykke skal bare gis når anken gjelder spørsmål som har betydning utenfor den foreliggende saken, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken behandlet av Høyesterett. – Anke over dommer avgjøres normalt etter muntlig forhandling.

Høyesteretts ankeutvalg kan nekte å ta til behandling anker over *kjennelser og beslutninger* dersom de ikke reiser spørsmål av betydning utenfor den foreliggende saken, og heller ikke andre hensyn taler for at anken bør prøves, eller den i det vesentlige reiser omfattende bevisspørsmål.

Når en anke over kjennelser og beslutninger i tingretten er avgjort ved kjennelse i lagmannsretten, kan avgjørelsen som hovedregel ikke ankes videre til Høyesterett.

Anke over lagmannsrettens kjennelse og beslutninger avgjøres normalt etter skriftlig behandling i Høyesteretts ankeutvalg.